

Info:

Avtor:	France Bevk
Knjizevna zvrst:	Ljudsko Slostvo
Zvrst	Epika
Nastanek:	1847, zapisal Matevž Ravnikar _ Devetnajsto stoletje

Besedilo:

Bilo je v starih časih, že dolgo je od tega, ko je živela pod gorami uboga vdova. Ta ni imela nikogar na svetu razen sinčka edinca, ki so ga klicali za Petra Klepca. Siromašna pa je bila tako, da ni imela niti pedi zemlje, njeni sta bili samo borna bajtica in rogata koza. Da se je s sinčkom lahko preživela, je hodila k sosedom na dnino, Rogačka pa je dajala mleka. Mati je delala na njivah, Peter Klepec pa je pasel kozo. Bil je šibek in droben deček, rad je imel mater in jo na besedo ubogal. Tudi Rogačka ni bila poredna. Mirno se je pasla: kadar je bilo vroče, je legla v senco in prežvekovala. Klepec se je lahko brez skrbi igral, ni se bal, da bi se mu izgubila. Iz kamenčkov je zidal hišice, pri studencu je delal mlinčke ali pa je rezljal piščalke. Nanje je tako lepo piskal, da so še ptice utihnile in ga poslušale. Pastirček je bil srečen in si je želel, da bi bilo vedno tako. Tudi Rogačka si ni želela boljšega pastirja. Četudi je bil Peter Klepec šibek in droban, je mlatil kruh kot za stavo. Mati mu ga je morala rezati vedno večje kose. Kaj bo šele, ko bo zrasel in se potegnill! Zaskrbelo jo je, kako bo preživljala sebe in njega. Nekega dne mu je rekla: "Peter, sam si boš moral služiti kruh. Sosedu sem te dala za pastirja.". Petru Klepcu je bilo težko. Ni se rad ločil od matere. In od Rogačke. Ker je bil ubogljiv, ni rekel ne bev ne mev, tiho je ubogal. Mati mu je povezala culo in s solzami v očeh sta se poslovila. Tako je Peter Klepec odšel v svojo prvo službo. Sosed, pri katerem je poslej pase, je imel veliko čredo ovc. Peter jih je vsako jutro gnal visoko v goro. Tam ni bil sam, z njim so pasli drugi pastirji. Eni ovce, drugi koze ali krave, vsak svojo čredo. Za Petra Klepca so se začeli hudi časi. Ni se več utegnil igrati, delati mlinčke in rezljati piščalke. Čreda je bila velika in ovce niso bile tako mirne kot Rogačka. Moral je paziti nanje in jih zavračati, da se mu niso izgubile ali zašle v prepade. A to še ni bilo najhuje. Največ grenkih ur so mu naredili pastirji. Bili so vsi od vraga, od prvega do zadnjega. Ker je bil šibek, se jim ni mogel postaviti po robu, zato so mu na vse načine nagajali. Igrali so se, na Petra pa so vpili, naj jim zavrača živino. Brž ko je zmanjkalo vode, je moral ponjo k studencu. To ga je jezilo in bolelo, a se jim ni upal upreti. Če jih kdaj ni hotel ubogati, so ga zgrabili in premlatili kot ržen snop. Jokal je in tekkel proč, oni so pa nanj lučali kamenje. Zaradi tega je bil žalosten in potr, najrajši bi bil pobegnil k materi. A tega ni storil, da je ne bi užalil. Potrpel je in razmišljal, zakaj je tako šibek in majhen. Srčno si je želel, da bi bil močan tako močan, da bi premagal vse pastirje. Potem bi zavračal le svoje ovce, le zase hodil po vodo in se včasih tudi igral. Nihče več ga ne bi dražil, pretepal ali obmetaval s kamenjem. Vroča želja se mu ni izpolnila. Bil je šibek kot prej in moral je ubogati druge pastirje. Nekoč je moral iti pastirjem po vodo. Medtem se mu je izgubila čreda. Iskal jo je in klical, a ovce se mu niso oglasile. Od strahu so se mu ježili lasje - kaj bo, če jih ne najde! Med iskanjem je prišel visoko v hrib, kjer je stalo gosto drevje. "Morda", si je mislil, "so se ovce zatele v kako senco". Prišel je na zeleno jaso, kjer je visoka, dišeča trava. Zagledal je nekaj, da je obstal od začudenja. Sredi jase je ležala deklica, roke je držala podvite pod glavo. Spala je. Imela je belo obleko, čelo pa ji je ovijal venec iz planinskih cvetic. Sonce ji je sijalo naravnost v beli obraz, debele kaplje potu so ji rosile lica in čelo. Pastirček je stal in gledal, bil je ves očaran nad njeno lepoto. "Sonce jo bo ožgalo," je pomislil. Zasmilila se mu je. Nalomil je veje in jih potaknil v zemljo okoli njene glave. Tako je naredil zeleno strešico, ki ji je zasenčila obraz. Klepec ni mislil na čredo. Počeni je in se ni mogel nagledati lepe deklice. Ni vedel, da je gorska vila. Ni se upal niti ganiti, da bi je ne prebudil. Ko se je vila naspala, je odprla oči. Začudena je pogledala tihega Klepca. Nato se je ozrla na zeleno strešico nad seboj. Takoj je uganila, da ji je to naredil drobn pastirček. Skočila je na noge in se mu toplo nasmehnila. "Hvala, Peter," je rekla. Povej, kaj si želiš za plačilo!" Peter Klepec je pomislil na hudobne pastirje, ki so mu nagajali in mu grenili življenje. "Oh, "je rekel, "moja želja je tako velika, da si je ne upam izreči.". "Le povej," je rekla vila, "vse, kar želiš, ti lahko izpolnim." Klepec je rekel: "Rad bi bil tako močan da bi premagal pastirje, ki mi nagajajo." "Pojdi z menoj!"

je rekla vila. Peljala ga je k strmi skali, čez katero je pada debel curek vode. Zajela jo je v dlan in jo ponudila Klepcu: "Na, pij!" In Peter Klepec je pil. Komaj je vodo izpil, je že čutil veliko moč v sebi. Popadel je tanko brezo in jo izruval s koreninami vred. Vila mu je ponudila drugo dlan vode, tedaj je zgrabil velikansko skalo in jo dvignil nad glavo. Bil je ves začuden in srečen. Vroč želja se mu je izpolnila. Hotel se je zahvaliti čudežni deklici, a ta se je že spremenila v bel oblaček in izginila. Šele tedaj je spoznal, da je bila to gorska vila. Peter Klepec je nato brez truda našel čredo in jo odgnal iz gozda. Med potjo je veselo prepeval in vriskal. Ko so ga drugi pastirji zaslišali, so se začudili. Bil je zmeraj tako plah in tih, zdaj pa poje in vriska. Kaj se mu je zgodilo? Bili so hudo žejni, a niso imeli več vode, zato so mu klicali: "Peter, kod hodiš tako dolgo? Le brž po vodo!". "Sami jo pojdite iskat, če jo hočete piti," jim je odvrnil Peter Klepec. Pastirji so zijali od začudenja. Čujte Klepca! Kaj si le upa! "Ali bi rad okusil naše pesti!" so mu zagrozili. "Če bi vi radi okusili moje, kar pridite," je rekel Peter Klepec. "Le bliže!" Pastirji so se zakrohotali. Ta je dobra! Peter bi jih rad zopet dobil. Ali pa se mu je zmešalo. Naskočili so ga - hop po njem! - da bi ga zgrabili in pretepli. Peter pa je prvega zgrabil za noge in ga zavrtel, kot da ima fračo v rokah. Pastirji so bili trdi od strahu in začudenja. Tak brglez, pa nenadoma taka moč! Zakričali so in pobegnili. Od daleč so ga obmetavali s kamenjem. Peter Klepec je izpustil pastirja, skočil k prvi brezi in jo izruval. Z njo je tekel za tovariši, kot da bi jih podil z brezovo metlo. Pastirji so spoznali, da se s Petrom Klepcem ni več šaliti. Bežali so, kar so jih nesle noge, le od daleč so ga zmerjali. Peter jim ni storil hudega. Bil je dobrega srca in ni mislil na maščevanje. A tudi pastir ni maral več biti. Odgnal je čredo domov, vzel svojo culo in se vrnil k materi. Ko ga je mati od daleč zagledala, se je prestrašila in sklenila roke. "Joj, Peter, ali so te spodili iz službe?" je vprašala. "Sam sem ušel," je rekel Peter. "Zanaprej bom pri vas, ne bova se več ločila." "Od česa bova pa živela?" je vzkliknila mati. "To zemljo bom iztrebil," se je Peter se je Peter Klepec ozrl po pusti zemlji okoli bajte. "Posejala bova pšenico. Zrnje bom nesel v mlin, vi boste pa spekli belo pogačo. Od tega bova živela." "Kako boš trebil in kopal zemljo, ko si pa tako šibek!" je rekla mati. "Tako," je rekel Klepec, izruval veliko skalo in jo treščil v potok. Mati se je sesedla. Nobene več ni rekla, samo strmela je. Kot je rekel Peter Klepec, tako se je zgodilo. Iztrebil je zemljo in naredil njivo. Mati je posejala pšenico. Ko je zrasla, jo je požela. Peter Klepec jo je omlatil in odnesel zrnje v mlin. Nato je mati spekla belo pogačo. Ni jima več manjkalo kruha, rada sta se imela in se nista več ločila.

Petra Klepca se ni upal nihče več nadlegovati. A svoje moči ni rabil le zase, priskočil je tudi drugim na pomoč, če so bili v stiski. In tako je prav. Kdor ima moč, je ne sme imeti le zase, temveč mora tudi drugim pomagati. Lepo bi bilo, če bi bilo mnogo Petrov Klepcev na svetu!